

***แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1**

ฤทธิ์พล มะโนรัตน์^{1*} จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์² พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

²อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

*Corresponding author e-mail: manoratnvththiph@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 2. ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงาน 3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และ 4) ศึกษาแนวทางการพัฒนา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 280 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและกำหนดจำนวนตามสัดส่วนขนาดของสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า PNI การทดสอบ ANOVA และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป 3) ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการบริหารทั่วไปไม่แตกต่างกัน 4) แนวทางการพัฒนา คือ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการวางแผน เสนอความคิดเห็น และตรวจสอบการดำเนินงาน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

* Received: 2025-07-03, Revised: 2025-08-16, Accepted: 2025-08-26

The Guidelines for Development of Implementation Duties in Accordance with the Role and Responsibilities of the Basic Education school Committees under the Sisaket Primary Educational Service Area District Office 1

Rittipon Manorat^{1*} Jittimaporn Sihawong² Pongsak Tongpanchang³

¹Master of Education in Educational Administration Graduate School, Sisaket Rajabhat University

² Lecturer of Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University

³ Lecturer of Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: manoratnvththipl@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) study the current and the desirable condition of implementation duties in accordance with the role and responsibilities of basic education school committees under the Sisaket Primary Educational Service Area District Office 1; 2) study the needs for development of implementation duties; 3) compare needs for development of implementation duties, classified by the position; and 4) study the guidelines for development of implementation duties. This research was mixed methods. The sample group in this study was 280 basic education school committee representatives. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan tables. Stratified random sampling was then employed, with the sample proportionate to the size of the educational institutions. The target group consisted of 8 individuals. Research Instruments included questionnaires and structured interview form. The statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI_{modified}, F-test and content analysis. The research findings were as follows 1) The current condition was overall at a high level while the desirable condition was at a highest level. 2) The needs for development were organized in descending order of the needs index, academic affair, budget, personnel management, and general administration. 3) A comparison of the needs for development, classified by the position, it was found that there were statistically significant differences at the 0.05 level, except for in the general administration aspect, which was not different. 4) The proposed development guideline was to encourage active participation of the school board in planning, giving feedback, and monitoring the implementation process.

Keywords: Development guidelines; Role and Responsibilities of education school committees

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 40 และมาตรา 38 ตามลำดับ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล และส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ โดยประกอบด้วยผู้แทนจากกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศิษย์เก่า พระภิกษุสงฆ์หรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้จำนวนจะขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน) ต้องมีกรรมการ 9 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ (นักเรียนเกิน 300 คนขึ้นไป) ต้องมีกรรมการ 15 คน ซึ่งคณะกรรมการฯ มีบทบาทหน้าที่หลัก 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

ในปี พ.ศ. 2567 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เน้นย้ำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด ปฏิบัติงานตามคู่มือการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปอย่างถูกต้อง เรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของบทบาทที่ได้รับมอบหมาย อีกทั้งให้สอดคล้องกับนโยบาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน สถานศึกษา และสังคมโดยรวม โดยเฉพาะในยุคที่การศึกษาไทยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาในการปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินบทบาทหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ รวมถึงขาดแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้พัฒนาประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ดังกล่าว

3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ศึกษาครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 1,032 คน ประกอบด้วย ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษา อย่างละ 258 คน จากโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 258 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 280 คน ได้แก่ ประธานกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษา เฉพาะในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เท่านั้น โดยได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยพิจารณาตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษาแต่ละกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยอาจสะท้อนบริบทเฉพาะของพื้นที่ดังกล่าว และอาจไม่สามารถนำไปสรุปหรือประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาในพื้นที่อื่นที่มีลักษณะแตกต่างกันทั้งในด้านบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการบริหารจัดการได้โดยตรง

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน จาก 2 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 1 แห่ง โดยในแต่ละแห่งประกอบด้วยตัวแทน 4 ตำแหน่ง ได้แก่ ประธานกรรมการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน ใช้แบบ
มาตราประมาณค่า 5 ระดับตามมาตราส่วนของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended
Questions)

ในการพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

- เสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาและแก้ไขตามคำแนะนำ
- เสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และข้อคำถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่าอยู่ในช่วงระหว่าง 0.60-1.00

- ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.975 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview)

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา โดยเลือกประเด็นจากค่าดัชนีความต้องการ
จำเป็น (PNI) ที่สูงที่สุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้านมาเป็นหัวข้อคำถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้จากแบบสอบถามที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 280 คน และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 8 คน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งรวบรวมจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffé's Method)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) รวมถึงการทดสอบความแตกต่างด้วยค่า F-test และการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Method)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป รายละเอียดผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม

รายการ	การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านวิชาการ	4.25	0.96	มาก	4.64	0.55	มากที่สุด
2. ด้านงบประมาณ	4.26	0.89	มาก	4.55	0.59	มากที่สุด
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.33	0.93	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.35	0.81	มาก	4.57	0.66	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.30	0.90	มาก	4.58	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวมการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.30, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.90) ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.58, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าในสภาพปัจจุบัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ ตามลำดับ ส่วนด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการบริหารงานบุคคล และด้าน

การบริหารทั่วไป ขณะที่ด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อย่างไรก็ตาม ทุกด้านล้วนอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังในการยกระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในทุกมิติของการบริหารจัดการศึกษา

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นตามแนวทางของดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index: PNI_{modified}) โดยเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I) เพื่อนำไปสู่การจัดลำดับความสำคัญของด้านที่ควรได้รับการพัฒนา รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) และสภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) โดยภาพรวม

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D)	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I)	ค่า PNI _{modified} (I-D/D)	ลำดับ
1	ด้านวิชาการ	4.25	4.64	0.09	1
2	ด้านงบประมาณ	4.26	4.55	0.07	2
3	ด้านการบริหารงานบุคคล	4.33	4.57	0.06	3
4	ด้านการบริหารทั่วไป	4.35	4.57	0.05	4
เฉลี่ย		4.30	4.58	0.07	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) โดยภาพรวมอยู่ที่ 0.07 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีความจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับหนึ่ง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า **ด้านวิชาการ** มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด (PNI = 0.09) แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังในการยกระดับบทบาทด้านวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาให้สูงขึ้นอย่างชัดเจน รองลงมาคือ **ด้านงบประมาณ** (PNI = 0.07) **ด้านการบริหารงานบุคคล** (PNI = 0.06) และ **ด้านการบริหารทั่วไป** (PNI = 0.05) ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

เพื่อศึกษาความแตกต่างของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความ

แตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม โดยพิจารณาค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่ม และทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

รายการ	แหล่งความ ผันแปร	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2.244	3	.748	3.756*	.011
	ภายในกลุ่ม	54.961	276	.199		
	รวม	57.205	279			
2. ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	.762	3	.254	4.392*	.005
	ภายในกลุ่ม	15.964	276	.058		
	รวม	16.726	279			
3. ด้านการบริหารงาน บุคคล	ระหว่างกลุ่ม	1.367	3	.456	3.903*	.009
	ภายในกลุ่ม	32.224	276	.117		
	รวม	33.591	279			
4. ด้านการบริหารทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	.036	3	.012	1.260	.288
	ภายในกลุ่ม	2.626	276	.010		
	รวม	2.662	279			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.728	3	.243	3.872*	.010
	ภายในกลุ่ม	17.303	276	.063		
	รวม	18.031	279			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 3.872$, $P = .010$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

- ด้านวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 3.756$, $P = .011$)
- ด้านงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.392$, $P = .005$)
- ด้านการบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 3.903$, $P = .009$)
- ส่วนด้านการบริหารทั่วไป ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.260$, $P = .288$)

ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า สถานภาพตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษามีอิทธิพลต่อระดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบทบาทหน้าที่ในหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านวิชาการ งบประมาณ และ

การบริหารงานบุคคล สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการจัดให้มีการพัฒนาเชิงกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

4. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา ครอบคลุม 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยสามารถสรุปประเด็นสำคัญในแต่ละด้านได้ดังนี้:

1. ด้านวิชาการ

แนวทางการพัฒนาในด้านวิชาการเน้นการส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่:

การสร้างความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีเวทีการอบรมประชุม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คณะกรรมการมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนได้ชัดเจน

การมีส่วนร่วมในการอนุมัติและกำกับระบบคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีการให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาระบบประกันคุณภาพ และการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนของคณะกรรมการในเรื่องนี้

การสนับสนุนการประเมินภายนอก ครูฝ่ายวิชาการควรจัดประชุมชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน จัดกิจกรรมศึกษาดูงานในโรงเรียนต้นแบบ และการมีข้อมูลการบริหารที่โปร่งใสและเป็นระบบ

2. ด้านงบประมาณ

แนวทางพัฒนาด้านงบประมาณเน้นกระบวนการที่เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการในทุกขั้นตอน ได้แก่:

การมีส่วนร่วมในการลงทุนด้านการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้โดยคณะกรรมการ

การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ผู้บริหาร คณะครู ควรมีการประชุมหารือวางแผนร่วมกัน และดำเนินงานตามกฎหมายระเบียบอย่างเคร่งครัดเพื่อสร้างความไว้วางใจ

การขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ผู้บริหารควรมีการชี้แจงอย่างเป็นทางการ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจในกระบวนการแก่คณะกรรมการ และให้สามารถติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

ในด้านนี้ การพัฒนาเน้นการให้คณะกรรมการมีบทบาททั้งในด้านการเสนอความคิดเห็นและการติดตามการบริหารบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่:

การวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเสนอข้อคิดเห็น โดยมีข้อมูลอัตรากำลังที่ชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจของโรงเรียน

การพัฒนาและสนับสนุนบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมร่วมกับคณะครู สนับสนุนกิจกรรมร่วมกัน และเปิดพื้นที่ให้เสนอแนะแผนพัฒนาบุคลากรร่วมกัน

การกำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบ ฝ่ายบริหารงานบุคคลควรจัดทำคู่มือการบริหารงานบุคคลที่ครอบคลุมแนวทางตามกฎระเบียบ โดยให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

4. ด้านการบริหารทั่วไป

การพัฒนาในด้านนี้ครอบคลุมบทบาทของคณะกรรมการในการวางแผน จัดสรรทรัพยากร และการบริหารที่เปิดกว้างและร่วมมือ ได้แก่:

การวางแผนการบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คณะกรรมการร่วมเสนอความคิดเห็นและแผนงานร่วมกับฝ่ายบริหาร พร้อมทั้งให้ผู้บริหารศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนอย่างเหมาะสม

การรับนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายบริหารทั่วไปควรเปิดเผยข้อมูลด้านเขตบริการและแผนการรับนักเรียน ให้คณะกรรมการเข้ามามีบทบาทในการสังเกตการณ์ และมีส่วนร่วมในการวางแผนรับนักเรียน

การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูควรมีการประชุมอธิบายเป้าหมายการระดมทรัพยากร และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงกับแหล่งสนับสนุนอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 อยู่ในระดับมากในทุกด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการอย่างเป็นระบบ ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน คณะกรรมการสถานศึกษามีความตระหนักต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งและนโยบาย โดยเฉพาะการระดมทรัพยากรในการบริหารทั่วไปอาจเป็นเพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนา คณะกรรมการมีความรักความเข้าใจในบริบทและรับทราบปัญหาในพื้นที่ได้อย่างชัดเจนมากกว่าบุคคลภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร สิละพัฒน์ และ อาคม อึ้งพวง (2566) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาฯ ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 และพบผลในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังตรงกับผลการวิจัยของปัญจพล ไพรหลวง (2565) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในเครือข่ายโสมสำราญ พบว่าทุกด้านของบทบาทหน้าที่ถูกดำเนินการอยู่ในระดับมากอย่างสม่ำเสมอ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งสะท้อนถึงความคาดหวังของทั้งสถานศึกษาและคณะกรรมการ ที่ต้องการยกระดับบทบาทในการมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้นขึ้น

โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้านของสถานศึกษา แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและบทบาทเชิงรุกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน สนับสนุนโดยผลการวิจัยของเบญจมาศ สุจินทา และคณะ (2564) ที่พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอำนาจเจริญมีความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ในระดับสูงสุด

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนามาตรฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านที่แสดงความต้องการในการพัฒนาสูงสุด คือ วิชาการ รองลงมา คือ งบประมาณ และการบริหารบุคคล สะท้อนถึงการตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญทางวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อบทบาทตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของชมาภรณ์ โสวพันธ์ (2565) ที่ชี้ว่าด้านวิชาการเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุดในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงาน

4. การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นตามสถานภาพตำแหน่งของคณะกรรมการ

พบว่าความต้องการในการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านวิชาการ งบประมาณ และการบริหารบุคคล โดยสะท้อนถึงความหลากหลายด้านความรู้และประสบการณ์ของคณะกรรมการแต่ละกลุ่มตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม ด้านการบริหารทั่วไปกลับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะของงานที่ไม่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ และสามารถดำเนินการได้โดยความร่วมมือของกรรมการทุกตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู หรือผู้แทนผู้ปกครอง ต่างมีโอกาสและบทบาทในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้ระดับความต้องการในการพัฒนางานด้านการบริหารทั่วไปจึงอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรพิจารณาอย่างจำแนกเฉพาะด้าน โดยเฉพาะในส่วนที่พบความแตกต่าง เพื่อให้สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้กรรมการทุกท่านสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบทบาทที่ตนรับผิดชอบอย่างแท้ สอดคล้องกับผลการศึกษาโดยมณฑาทิพย์ โกศลจิตร (2558) ที่พบความแตกต่างในหลายด้านยกเว้นด้านบริหารบุคคลและบริหารทั่วไป

5. แนวทางการพัฒนามาตรฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางที่สำคัญประกอบด้วย การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเสนอแนะข้อมูล ซึ่งช่วยส่งเสริมการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลการศึกษาาร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของฟิกรี แก้วนวล (2560) ที่ชี้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการบริหารโรงเรียน นอกจากนี้ ด้านงบประมาณควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเข้าร่วมติดตาม ตรวจสอบ และเสนอแนะการจัดทำแผนงบประมาณ โดยผลวิจัยของปรียาภรณ์ พรหมบางญวน (2563) ชี้ว่าการมีส่วนร่วมในด้านงบประมาณจะต้องมีการประสานงานกับภาคส่วนอื่นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับด้านบุคคล การให้คณะกรรมการมีส่วนในการวางแผนอัตรากำลังครูและพัฒนาบุคลากรถือเป็นแนวทางที่ควรผลักดัน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Becerra (2014) ที่เน้นบทบาทของคณะกรรมการฯ ในการทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน และด้านบริหารทั่วไป ควรเปิดพื้นที่ให้คณะกรรมการมีบทบาทในการวางแผนการรับนักเรียน การระดมทรัพยากร และการจัดสรรพื้นที่การเรียนรู้ ซึ่งผลการศึกษาโดยบุญฤทธิ์ ระพันธ์ (2561) ก็ชี้ให้เห็นว่า ความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการและชุมชนมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ควรพิจารณาจัดทำนโยบายหรือแนวทางที่ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านอำนาจหน้าที่ กลไกการมีส่วนร่วม กระบวนการตัดสินใจ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายของการบริหารจัดการศึกษา และเกิดความสอดคล้องกับนโยบายระดับเขตพื้นที่และระดับประเทศ

1.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาองค์กร

สถานศึกษาควรส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน โดยอาจดำเนินการผ่านกิจกรรม เช่น การประชุมระดมความคิดเห็น การอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือเวทีเสวนา เพื่อเปิดโอกาสให้กรรมการได้แสดงความคิดเห็น เสนอข้อเสนอแนะ และสะท้อนความต้องการที่แท้จริงในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกรรมการกับบุคลากรในโรงเรียน

1.3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาบุคลากร

ควรมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ผ่านการจัดอบรม สัมมนา หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นสำคัญ เพื่อให้กรรมการสามารถมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพในการกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านวิชาการ ให้สอดคล้องกับทักษะและความต้องการในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

2.2 ควรดำเนินการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษาให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า แม้ว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะอยู่ในระดับสูง แต่สภาพที่พึงประสงค์ในทุกด้านยังคงสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นด้านที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

การวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (PNI) แสดงให้เห็นว่าแต่ละด้านของบทบาทหน้าที่มีระดับความแตกต่างของความจำเป็นอย่างชัดเจน ยกเว้นด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบแนวทางการพัฒนาควรสอดคล้องกับลักษณะงานเฉพาะของแต่ละบทบาท

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในทุกกระบวนการ ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน การจัดทำงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งถือเป็นภารกิจหลักที่มีผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ขมาภรณ์ โสวพันธ์. (2565). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธัญญภัทร เทียนธนาทิพย์. (2563). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติภารกิจในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญจมาศ สุจันทา, เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และ สุเมธ สุภัทรจำเนียร. (2564). บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่พึงประสงค์ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ. วารสารการพัฒนารับรู้สมัยใหม่, 6(1), 60-74.
- บุญญฤทธิ์ ระพันธ์. (2561). การมีส่วนร่วมและแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนจังหวัดสระแก้ว สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. งานนิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปัญญาพล ไพรหลวง. (2565). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการ
การศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโสมสำราญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(1), 111-126.
- ปรียาภรณ์ พรหมบางญวน. (2563). การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามหลักสัจพัตถ์ 4 ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2.
วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 8(2), 192-207.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ. (2546, 6 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*,
120(62ก), 1.
- พิกรี แก้วนวล. (2560). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- มณฑาทิพย์ โกศลจิตร. (2558). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร
การศึกษากลุ่มโรงเรียนเครือข่ายไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว
เขต 2. งานนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พ.ศ.2562. แม่ทัพพอยท์.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *หนังสือ ที่ ศธ 04229/ว586 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม
2567 เรื่อง กำชับการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สุภาพร สีละพัฒน์ และ อาคม อังพวง. (2566). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *วารสาร
พุทธปรัชญา*, 7(2), 462-474.
- Becerra, G.V. (2014). Role perceptions of administrators and community representatives in
participatory decision making. *Dissertation Abstracts International*, 38(4), 6887-A.
- Hooze Edith and Marlies Honingh. (2014). Are School Boards Aware of the Educational
Quality of Their Schools. *Educational Management Administration & Leadership*,
42(4), 139-154.
- Kaufman, R., Rojas, A.M., & Mayer, H. (1993). *Needs assessment: A user's guide*. Englewood
Cliffs, NJ: Educational Technology.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Witkin, B.R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and conducting needs assessments*. Sage
Publications.